

Euroopa integratsiooni suvekool Alpbachis

Aigi Kasvand (RiTo 10), Eesti Rahvusraamatukogu Euroopa Liidu infokeskuse infospetsialist

Alpbachis (Austria) tegutsevas Euroopa integratsiooni suvekoolis, mis algselt oli mõeldud Kesk- ja Kagu-Euroopa noortele, aga kus praegu on osavõtjaid kogu Euroopast, saab põhjaliku ülevaate Euroopa Liidu põhiteemadest Euroopa Liidu õiguse vaatevinklist.

Viini üliõpilane Otto Molden ja Innsbrucki ülikooli õppejõud Simon Moser korraldasid pärast Teise maailmasõja lõppu 1945. aastal rahvusvahelise kõrgkoolinädala, et arutleda humanitaar- ja intellektuaalkatastroofi läbi teinud Euroopa edasise arengu teemadel. Sellest alates toimub igal aastal Austria kõige kaunimaks külaks nimetatud Alpbachis suur Euroopa Foorum. Foorumit korraldab samanimeline Viinis asuv mittetulundusühing (*Europäisches Forum Alpbach*). Foorumiga samal ajal peetakse Euroopa integratsiooni suvekooli, milles keskendutakse Euroopa Liidu õigusele.

Tänavune foorum oli juba kuuekümmes, suvekool kaheteistkümmes. Foorumil kohtuvad poliitikud, teadlased, ettevõtjad ja üliõpilased vahetamaks teadmisi ja kogemusi. Käesoleva aasta peateema oli "Piirid ja nende ületamise võimalused" (*Boundaries and Beyond*). See läbis kõiki konverentside ja seminaride valdkondi: Euroopa Liitu, arhitektuuri, meediat, tehnoloogiat, kunsti ja kultuuri, tervishoidu, majandust ning poliitikat. Ka vaba aega sisustanud kultuuriprogramm oli peateemaga tihedalt seotud. Foorum kestis kaks nädalat, iga päev ilmus infoleht Alpbach Forum News, mille artiklid kajastasid kokkuvõtvalt kõigi konverentside ja seminaride ettekandeid kas saksa või inglise keeles ning andsid toimunust hea sisulise ülevaate.

Osavõtjaid kogu Euroopast

Alpbachi Euroopa integratsiooni suvekool sai alguse 1992. aastal ning oli algselt orienteeritud Kesk- ja Kagu-Euroopa üliõpilastele ja noortele teadlastele, praegu on osavõtjaid kogu Euroopast. Tänavust kursust tunnustati esimest korda akadeemiliselt, see annab võimaluse seal saadud ainepunktide koduülikooli üle kanda. Vanemate kursuste üliõpilaste kõrval osalevad suvekoolis ka Euroopa Liidu õigusega tegelevad juristid ja ametnikud. Võimalik on osa võtta kas saksa või inglise keelel põhineva õpperühma tööst. Õppejõududeks olid oma ala tunnustatud asjatundjad Friedl Weiss (Euroopa Instituudi professor, Amsterdami ülikooli õiguse kooli direktor) ja Michael Schweitzer (Passau ülikooli rahvusvahelise ja Euroopa õiguse professor). Suvekooli kursused võivad külastada ka Euroopa Foorumi konverentse ja seminare.

Suvekooli programm annab põhjaliku ülevaate Euroopa Liidu põhiteemadest Euroopa Liidu õiguse vaatevinklist. Järgnevalt ülevaade ingliskeelse rühma õppetööst.

Kursustel käsitleti Euroopa Liidu õiguse aluseid ja seadusandlikku protsessi, Euroopa Liidu ja liikmesriikide õiguse vahelisi suhteid ning Euroopa Kohtu jurisdiktsiooni. Euroopa Liidu ja liikmesriikide õiguse vaheliste suhete analüüsi kesksed teemad olid vahetu mõju doktriin

(*direct effects doctrine*), ühenduse õiguse ülimuslikkus liikmesriigi õiguse suhtes (*supremacy of Community law*) ning ühenduse õiguse kohaldamine liikmesriikides.

Põhjalikult käsitleti ühisturuga seonduvaid õigusakte ja õiguslikke raame ning kohtulahendeid: kaupade vaba liikumist puudutavaid Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikleid 28 ja 30. Samuti analüüsiti selles valdkonnas Euroopa Kohtu poolt väljatöötatud põhimõtteid. Palju tähelepanu pöörati ka Euroopa Majandus- ja Rahaliidu olemuse analüüsimisele: millised on eesmärgid, kuidas toimib ühisraha euro ning milline on Euroopa Keskpanga roll Euroopa Liidu majandus- ja rahapoliitika kujundamises ning elluviimises.

Käsitleti ühise välis- ja julgeolekupoliitika institutsionaalset raamistikku ning instrumente. Tähelepanu oli suunatud Euroopa Liidu välissuhete analüüsile ja vastavate kohtulahendite tutvustamisele. Selles valdkonnas on väga tähtis eeldatavate volituste doktriin (*implied powers doctrine*) – Euroopa Liidu pädevus pidada läbirääkimisi rahvusvaheliste lepingute üle. Peale üldise rahvusvahelise õiguse kokkupuutepunktide Euroopa Liidu õigusega käsitleti ka vabakaubandus-, assotsiatsiooni- ja koostöökokkuleppeid.

Ülevaade anti ka politsei ja õiguslase koostöö mitmesugustest aspektidest kriminaalasjades, milleks olid Maastrichti ja Amsterdami lepingute vastavad punktid, sealhulgas ka viisa-, asüüli- ja immigratsiooniküsimused ning muud inimeste vaba liikumisega seotud teemad. Eraldi käsitleti töötajate vaba liikumist ja sellega seonduvaid Schengeni kokkuleppeid ning Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklit 39. Käsitleti ka nelja põhivabaduse alla kuuluvat asutamisevabadust (eriti Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikleid 43 ja 45, mis määravad kvalifikatsioonide tunnustamise ja ettevõtete asutamise) ning õigust saada ja osutada teenuseid.

Mitteametlikus õhkkonnas

Peale loengute ja seminaride Euroopa Liidu õiguse teemal esinevad Alpbachi suvekoolis ettekannetega Euroopa Liidu institutsioonide ning Austria valitsuse ning parlamendi poliitikud ja ametnikud. Kursustel saab põhjaliku ülevaate Euroopa Liidu ajaloost, institutsioonidest, põhilepingutest ja peamistest pädevusvaldkondadest õiguse aspektist. Õppetöö toimub sõbralikus õhkkonnas, tähtis osa on õppejõu ja üliõpilase vahelisel dialoogil. Rahvusraamatukogu Euroopa Liidu infokeskus peab suvekooli mitmekülgse ja laiapõhjalise programmi tõttu heaks täiendusõppe kohaks ning võimaluse korral on Rahvusraamatukogu töötajad kursustest ka osa võtnud.

Euroopa Foorumi raames toimuvad Alpbachis aasta ringi konverentsid ja seminarid Euroopa Liiduga seotud teemadel. Järgmise, 2005. aasta foorumi üldteema on "Võim ja võimetus" (*Macht und Ohnmacht*), millega otsitakse vastust küsimusele, miks Euroopa – majanduslikult maailma tugevaim piirkond – üleilmses välispoliitilises tegevuses tagaplaanile jääb. Arutletakse ka teemal, millist rolli täidab Euroopa sotsiaalne turumajandus globaalsel turul. Põhjalikku infot Alpbachis Euroopa Foorumi raames toimuvate sündmuste kohta saab foorumi koduleheküljelt <http://www.alpbach.org/>.